

El periodisme que destilla 'Imatges 1930: barcelonins i moderns'

Una gran ciutat i un gran periodisme, però no tant

JOSEP M. HUERTAS CLAVERIA

Domènec Guansé era, a més d'un bon periodista, un home amant del matís. Per això, un dia del 1930 va escriure al diari *La Publicitat* una reflexió interessant: "Pensem en l'apatia del nostre poble; en aquest poble una mica engreït, que es creu haver fet, amb Barcelona, una gran ciutat. Però ho és, Barcelona, una gran ciutat?". L'interrogant es podria traslladar, si es fa cas a dos periodistes de la mateixa època, al periodisme que s'hi practicava. Alguns periodistes i historiadors actuals l'han mitificat, però Tísner i Josep Maria Lladó, dos homes optimistes de mena, deien coses com que "*La Publicitat* no era un gran equip humà com avui ens pensem", o "Sobrevivíem treballant en tres o quatre llocs a la vegada i eren pocs els que realment volien dedicar-se al periodisme. D'altres només l'utilitzaven com a plataforma política".

La reflexió de Guansé es troba dins d'un bell llibre que acaba d'aparèixer, *Imatges 1930: barcelonins i moderns*, obra de Sergi Doria, que ha fet una tesi doctoral analitzant exhaustivament els 25 números de la revista il·lustrada *Imatges*. No cal dir que des del mateix títol Doria contribueix a la sensació que en aquells moments la ciutat (barcelonins i moderns) i el periodisme eren al cim. Ja hem vist que els que van viure la situació com a protagonistes eren menys entusiastes, potser perquè quan som enmig del brogit ens adonem més fàcilment dels defectes, que el pas del temps embel·liran.

Per descomptat que Barcelona va fer una exposició internacional i va

ser famosa per un temps, però era una ciutat amb un munt de problemes socials i urbanístics, que ja vivia d'esquena al mar perquè els industrials havien decidit que era millor fer fàbriques a les platges que no apostar pel turisme d'hivern que preconitzava ingènuament la Societat d'Atracció de Forasters.

Imatges, la revista estudiada per Sergi Doria, va viure un temps escàs. Va ser la primera publicació en català que va creure en els reportatges fotogràfics que, lògicament, demanaven un públic nombrós que no existia. És cert que el seu director, el jove manresà Josep Maria Planes, respon al model de periodista brillant que va existir als anys trenta, però també és cert que molts d'ells, brillants i no brillants, havien de fer tots els papers de l'auca per arribar a finals de mes, com l'esmentat Tísner, que dibuixava i escribia en dos mitjans per fer-se un sou més o menys correcte. És cert igualment que hi va haver una florida de periodistes interessants, però aviat els tindriem comptats. Hi havia molta terregada i, per tant, molts noms que no han resistit ni de bon tros el pas del

GUILLEM CIFRE

temps. El que passa és que tenim una tendència innata a fabricar mites. Qualsevol dia avançarem en el temps i posarem de moda els anys setanta, que també van compartir l'encant d'una ciutat que es desvetllava del malson d'una dictadura amb un bon estol de periodistes que provaven de fer avançar la professió en mitjans que han quedat a la memòria.

Aquesta reflexió agredolça no treu cap mèrit al treball fet per Sergi Doria a *Imatges 1930: barcelonins i moderns*, en una molt bona edició de La Cam-

pana que, intel·ligentment, ha sabut donar al llibre la mateixa forma que va tenir la revista. Algun estil periodístic queda una mica carrincló, com la fingida sorpresa d'Aurora Bertrana perquè els periodistes han sabut trobar-la a Montcada, o el costum de retratar-se amb l'entrevistat, que encara avui dia se segueix practicant quan es tracta d'algun president de govern, i que sembla voler dir "Veieu com si és de debò que vam estar junts?". Tanmateix, el llibre és una crònica llúida i intel·ligent d'un moment determinat a vida ciutadana. Serveix també per comprovar la gran qualitat d'un fotògraf, Gabriel Casas, l'obra del qual va estar segrestada durant més de vint anys. Casas era tan periodista per la seva manera de fer com Josep Maria Planes, però molts dels corifeus del periodisme dels anys trenta tot just si saben que va existir.

Més que mitificacions el que convé és anar fent la història dels grans mitjans d'aquells moments, com ara *La Publicitat*. Probablement, aleshores ens acostarem més a la realitat del que van ser. Almenys, la història de Barcelona, la crisi de la ciutat en aquella dècada, estan més treballades, i com diu molt bé Guansé: "Ho és, Barcelona, una gran ciutat?" ho preguntava perquè ja sabia la resposta.

• JOSEP MARIA HUERTAS CLAVERIA. PERIODISTA I ESCRIPTOR

L'ALTRA CARA

TV públiques i privades

EULÀLIA SOLÉ

El Centre d'Inversions del Deutsche Bank ha divulgat un informe mig desconcertant, mig desmoralitzador. Segons els experts en negocis, el fet que TVE hagi optat, en part, per prescindir de la tirania dels índexs d'audiència afavorirà les televisions privades. O, cosa que és el mateix, si fa programes de millor qualitat els telespectadors en potència triaran els de pitjor qualitat oferts per Tele 5 i Antena 3. Tot un panorama que resulta tan probablement cert com ofensiu envers l'intel·lecte de la població en general.

De l'esmentat informe val a deduir que, com una gota malaia, l'esmor-teïment mental dels espectadors que

durant deu anys han anat practicant les TV privades els està donant sucosos fruits. Embadalir la gent tot cultivant impudícies i grolleries la incapacita per apreciar productes intel·ligents.

I no serà perquè els mateixos televidents no s'adonin que es deixen arrossegar cap a un mal camí. En una enquesta recent, un 60 per cent dels preguntats deien que detestaven l'anomenada teleporqueria. Llavors, què hi fan mirant-la i engruixint l'audiència d'aquesta mena de programes, segons constaten els audímetres? Si s'avergonyeixen de declarar-ho és perquè en el fons saben que s'estan equivocant.

Explicito dues dades descoratjadores. Per primera vegada en la seva història, la BBC ha deixat de ser líder al Regne Unit. És així perquè ha perdut qualitat? Ben segur que no. Els que han perdut sensibilitat i bon gust han estat els britànics. Segona dada, que ens pertoca de prop. Durant l'any 2004, també TV3 ha vist esfumar-se el seu lideratge. Ho ha fet malament? Potser en alguns moments ha perdut el timó, però en general ha estat molt superior a la resta de cadenes.

En aquest terreny, el de casa nostra, dos aspectes són remarcables. Un, que aquí tenim la sort de disposar de TV3 i del canal 33 a més de les cadenes de la resta de l'Estat, i per tant gaudim de

més possibilitats de sostreure'ns a l'estupidesa amb què tempten les privades. I dos, que TV3 ha emprès a partir d'aquest mes de gener la recuperació d'espais atractius i alhora dignes. Per exemple, nous capítols d'*Històries de Catalunya*, la presència de l'humor lúcida del Tricycle, o l'estil de docusèrie que ara es dedicarà a les mares. Es troba a faltar, però, una sèrie dramàtica que repeteixi èxits com el de *Temps de silenci*, posem per cas.

Difícil la tasca dels que es trenquen el cap per aconseguir audiència sense abandonar la qualitat. Això tan necessari per evitar que la ciutadania vagi perdent l'agudesia, la capacitat de crítica i la sensibilitat per apreciar el talent. Que les TV privades cerquin guanyar diners a base de frivolitats i bajanades pot considerar-se normal, tot i que no ho seria en una altra mena de societat, una en què el lucre desmesurat no fos la mesura de tots els actes. El paper de les TV públiques és oferir bons programes i guanyar audiència, per tenir els indispensables anuncianters però també, i sobretot, per preservar grans i petits de l'aigüment mental.